**Bárány V. Fanny, Bujtor Klára, Havasi Bianka, Holczer Mónika, Kovács Ildikó, Sebestyén Barbara, Vincze Anna Réka**
**joghallgatók**
*PTE ÁJK*

# Beszámoló a Kodifikátor Alapítvány által szervezett szakmai kirándulásról (Kodifikátor Napok rendezvénysorozat első állomása)

A Kodifikátor Alapítvány 2014 március 20-22 között joghallgatók és az alapítvány önkéntesei számára – hagyományteremtő céllal – háromnapos szakmai kirándulást szervezett, ami az évente megtartani tervezett Kodifikátor Napok rendezvénysorozat nyitó állomása is. A kiránduláson Bárány V. Fanny, Bujtor Klára, Cseporán Zsolt, Havasi Bianka, Holczer Mónika, Kovács Ildikó, Sebestyén Barbara és Vincze Anna Réka joghallgatók vettek részt.

## I.

Hosszas egyeztetés és megannyi e-mail váltást követően március 20-án reggel fél hatkor útra keltünk a háromnapos kirándulásunk első állomására, amely a Zalaegerszegi Törvényszék volt. Miután megérkeztünk a városba elsétáltunk a Törvényszékhez, ami a Zalaegerszeg ékszerdobozaként emlegetett Deák Ferenc téren található. Delegációnkat a Törvényszék épülete előtt dr. Magyar Károly elnök és dr. Csanádi Lajos elnökhelyettes fogadta. A köszöntőt és bemutatkozást követően körbevezettek bennünket az impozáns épületben, amely során megtudtuk, hogy a létesítmény helyén egykor az egerszegi végvár állt, majd helyette az 1700-as években Zala megye székházául szolgáló építmény került felépítésre. A ház ezt követően többször átépítésre került, végül 1909-ben alakult ki a törvényszék ma is látható formája, az ekkor végzett felújításokkal sikerült a főépületet az eredeti barokk állapotának megfelelően visszaállítani, illetve jelentős korszerűsítésekre is sor került, mindezek következtében okkal mondhatjuk, hogy az ország egyik legszebb bírósági épületévé vált. A körbevezetés után elnök úr és elnökhelyettes úr által betekintést nyerhettünk a bíróság munkájába is. Megtudhattuk, hogy a Zalaegerszegi Törvényszék alá tartozik a Keszthelyi, a Lenti, a Nagykanizsai, és a Zalaegerszegi Járásbíróság, valamint a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság is. A 2014. évi ügyelosztás rendjéről is kaptunk információkat, mind a civilisztika, mind pedig a büntető ügyszakra vonatkozóan.

Ezt követően a korábban működő ügyáthelyezés rendszerét ismertették velünk. Erre vonatkozóan azonban az Alkotmánybíróság a 36/2013. (XII. 5.) számú határozatában kimondta, hogy az ügyáthelyezést lehetővé tevő jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenesek voltak és nemzetközi szerződésbe ütköztek. Az Alkotmánybírósághoz számos alkotmányjogi panasz érkezett arra vonatkozóan, hogy az ügyáthelyezés sérti az igazságszolgáltatás alapvető garanciáit. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a vitatott rendelkezések sértik a törvényes bíróhoz való jogot, valamint a pártatlan bírósághoz való jogot. A törvényes bíróhoz való jog biztosítja a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerinti kijelölt bíróhoz való jogot. A törvényes bíróhoz való jog garanciális érvényesülése alól az ügyáthelyezéseket lehetővé tevő rendelkezések úgy engedtek kivételt, hogy nem határozták meg az áthelyezések feltételeit. Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a szabályozás szintén sérti a pártatlan bírósághoz való jog követelményeit. Az ügyáthelyezés akkor lenne megengedhető, ha a szabályait átlátható, előre rögzített, világos módon megadja, ez azonban nem történt meg.

Az ügyáthelyezésről kapott tájékozató után dr. Adorján Csaba polgári ügyekben eljáró bíró részletes beszámolóját hallgathattuk meg egyik saját ügyéről, amely számunkra

különösen érdekes volt, ugyanis az ügyben érdekelt egyik fél alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Maga az alapügy igen bonyolult volt, mert egy felsőoktatási intézmény és egy cég állt egymással perben egy rendkívül összetett fejlesztési beruházás miatt, amelyet tovább bonyolított az említett alkotmányjogi panasz benyújtása.
A tartalmas szakmai beszélgetést követően lehetőségünk volt megtekinteni egy polgári ügyek és egy büntető ügyek tárgyalására szolgáló tárgyalótermet is. Mindezek után elnök úrnak és elnökhelyettes úrnak megköszönve a szíves vendéglátást és tájékoztatást a Törvényszékről a csapat tovább indult a következő állomásra, Szombathelyre.

## II.

Szombathelyen Gaál Róbert jegyző úr és Tóth Zoltán szervezési osztályvezető úr fogadtak bennünket. A polgármesteri hivatal sajtótermében jegyző úr mondott egy rövid köszöntőt majd Károlyi Ákos aljegyző úr tartott előadást számunkra, amelyben ismertette Szombathely önkormányzata által megvalósuló jelenlegi és jövőbeni projekteket. Bővebb információt kaptunk a bevezetésre kerülő Szombathely kártyáról, a diákok támogatásáról, egészségügyről, a nyugdíjasoknak szervezett programokról és a stadion építéséről.

Megtudtuk, hogy jelenleg az egyik legnagyobb szabású program az önkormányzatnál a Szombathely kártya bevezetése, amelyre mindenki jogosult, aki szombathelyi lakcímmel rendelkezik. Ez a kártya olyan kedvezményes lehetőségekre jogosít, mint például a Szép kártya vagy a Széchényi kártya, melynek különbözősége abban áll, hogy nem kell külön megigényelni, automatikusan jár majd a város állandó lakosainak. Az önkormányzat azon dolgozik, hogy a kártyát ne csak a városon belül lehessen használni, hanem más településeken is minél több létesítmény csatlakozzon a programhoz, erre példa a sárvári wellness hotel. A kártya lakosokhoz való eljuttatása a városnak, ha a Magyar Postán keresztül küldené a jogosultaknak, közel 30 millió forintba kerülne, ezért az önkormányzat úgy gondolta, hogy jó megoldás lehet, ha a diákok az érettségi bizonyítvány megszerzéséhez kötelezően előírt szociális munkájukat így is teljesíthetnék. Azonban a diákok közösségi tevékenysége nem csak itt köszön vissza. Az önkormányzat projektje közé tartozott az is, hogy felkeresték a szombathelyi nyugdíjasokat és felmérték, mire lenne igényük. A felmérésből kiderült, hogy az időseknek a legnagyobb segítséget az jelentené, ha lenne, aki elkíséri őket orvoshoz, gyógyszertárba, bevásárolni, illetve utóbbi kettő esetében, ha más megtenné helyettük. Sok esetben az idős embereknek csak társaságra van szükségük, legyen, aki meghallgatja őket, beszélget velük, vagy éppen felolvas nekik. Éppen ezért a diákok számára adott a lehetőség, hogy a kötelező közösségi munkát ily módon is teljesítsék. Ebből jól látszik, hogy Szombathely különös figyelmet fordít az idősebb generációra is, mivel fontos részét képezik a városnak, ezért próbálják mozgalmassá tenni a nyugdíjasok mindennapjait, így számtalan programot szerveznek számukra. Látogatásunk időpontjában is épp egy budapesti kirándulást szerveztek, többek között a Parlament épületébe.

Az aljegyző úr beszélt arról, hogy felmértek, melyek az ún. hiányszakmák Szombathelyen, amelyek elmondása szerint a következők: óvodapedagógus, nemzetiségi óvodapedagógus, tanító, felnőtt- és gyermek háziorvos, gépészmérnök, valamint villamosmérnök. Ennek kapcsán tavaly elindították a „Szombathely visszavár!" ösztöndíjprogramot, amelynek lényege, hogy támogatásban részesítik azokat a diákokat, akik a felsorolt szakmák valamelyikét tanulják. A programra azok a tanulók jelentkezhetnek, akik igazolni tudják, hogy rendelkeznek szombathelyi lakóhellyel, illetve az előírt egyéb méltányolható szociális körülményeknek megfelelnek. Az elnyerhető ösztöndíj havi összege fejenként 50000 Ft, amelyben maximum 50 pályázó részesülhet. A program jelentős részét képezi, hogy a város öt nagyvállalattal működik együtt annak érdekében, hogy a még tanulóknak legyen hol teljesíteni a szükséges

gyakorlatot, a végzett hallgatóknak pedig munkahelyet és megélhetést biztosítson. Fontos feltétel, hogy a tanulmányaik befejeztével azok a diákok, akik részesültek a támogatásban térjenek vissza Szombathelyre és ott helyezkedjenek el szakmájukban. Az iskola költségeit csak akkor kell visszafizetni, ha esetleg a támogatást igénybe vevő mégsem Szombathely városában telepedne le, illetve dolgozna.

A beszámolóból kiderült, hogy Szombathelyen jelenleg az orvoshiány a legégetőbb probléma, ugyanis nincs elég ügyeletes- és háziorvos. Az önkormányzat ezt a problémát úgy igyekszik megoldani és további szakembereket a városban való munkavállalásra bíztatni, hogy az orvosok alapbérét megduplázza. Számokban ez a következőképpen néz ki: az alapbér 2500 Ft és ehhez jön az önkormányzat támogatása, azaz még 2500 Ft, ez egy 12 órás ügyeletnél 60000Ft-ot jelent.

Hosszabb távú beruházása az önkormányzatnak egy új stadion építése. A cél, hogy az építmény a lehető legjobban kihasználható legyen a város lakói számára, így nem csupán egy focipályának, hanem egy rekreációs centrumnak is otthon adna a létesítmény. A város vezetése fontos szempontnak tartja, hogy a kisebb gyermekek szórakoztatására és felügyeletére játszóteret és gyermekmegőrzőt alakítsanak ki, ezzel is ösztönözve a szülőket a kikapcsolódásra a centrumban.

Tanulmányi kirándulásunk pár héttel előzte meg a 2014. évi országgyűlési választásokat, így Szombathelyen lehetőségünk volt arra is, hogy meghallgassunk egy rövid összefoglalót Babicsné Dr. Tőke Erzsébettől, Szombathely Megyei Jogú Város Helyi Választási Iroda vezetőjének helyettesétől a választás menetéről és az önkormányzat azzal összefüggő feladataikról.

A 2014. évi országgyűlési választás az első olyan rendszerváltás utáni országgyűlési választás, amely csak egyfordulós. Az országgyűlési képviselői mandátumok száma 199. A választás során ezek elosztására a többségi és az arányos választási rendszerek kombinációjából kialakított ún. vegyes választási rendszer alkalmazásával kerül sor. A többségi elv alapján történik 106 képviselői hely elosztása az egyéni választókerületekben. A fennmaradó 93 mandátum kiosztására az országos listák között kerül sor. Az egyéni választókerületek területe szavazókörökre tagozódik. Minden szavazókörhöz tartozik egy szavazóhelyiség, ahol a szavazókörben lakó választópolgárok szavazataikat leadhatják. A szavazókörök településenkénti számát, sorszámát és területét a helyi választási iroda vezetője állapítja meg. A szavazóköröket úgy kell kialakítani, hogy egyhez mintegy 600, de legfeljebb 1500 választópolgár tartozzon, és minden településen legyen legalább egy szavazókör. Szombathelyen ez alapján 70 szavazókört jelöltek ki.

Szombathely Megyei Jogú Város Helyi Választási Bizottsága három választott, hat megbízott, valamint két póttagból áll. A választóbizottságok a választópolgárok független, kizárólag a törvénynek alárendelt szervei, amelyeknek elsődleges feladata a választási eredmény megállapítása, a választások tisztaságának, törvényességének biztosítása, a pártatlanság érvényesítése és szükség esetén a választás törvényes rendjének helyreállítása.

Szombathely Helyi Választási Irodáját a jegyző vezeti, két helyettesén kívül még tíz ügyintéző segíti a feladatok ellátásában. A választási irodák látják el a választás előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos szervezési feladatokat, gondoskodnak a választópolgárok, jelöltek és jelölőszervezetek tájékoztatásáról, választási információs szolgálatot működtetnek. Ezen kívül ellátják a választási bizottságok titkársági feladatait, döntésre előkészítik a választási bizottságok hatáskörébe tartozó ügyeket, valamint biztosítják a választási bizottságok működésének és a szavazás lebonyolításának tárgyi és technikai feltételeit, továbbá megszervezik a választási szervek tagjainak oktatását, gondoskodnak a választási iratok kezeléséről, biztonságos őrzéséről, illetőleg megsemmisítéséről. További feladatuk még az igazgatási és

informatikai próbákkal kapcsolatos feladatok ellátása, valamint az adatvédelem és az informatikai biztonság követelményeinek biztosításával, feladatkörükben eljárva működtetik a választás előkészítéséhez és lebonyolításához szükséges választási információs rendszereket, továbbá a technikai háttér biztosításával segítséget nyújtanak a szavazatok összesítéséhez, a választás eredményének megállapításához.

Ezt követően egy kis időre elhagytuk a városházát és megtekinthettük Szombathely városának egyik fontos műemlékét, utunkon pedig Hódi Attila segédmuzeológus kísért végig bennünket. A római kori Savaria (ma Szombathely) több fontos kereskedelmi és katonai út találkozási pontjában épült. Mindezek közül a legfontosabb már az őskorban is használt Borostyánkőút volt, amely itt ágazott el Arrabona (ma Győr), Aquincum (ma Óbuda) és Sopianae (ma Pécs) felé. A Borostyánkőút mellett alapított Savaria szerepét a tartományi úthálózatban jól mutatja a közelmúltban a város déli kapuja közelében előkerült I. századi mérföldkő, amelyre a Rómától mért távolságot vésték rá. A 675 mérföld megegyezik Savaria és Róma római utakon mért távolságával (1000 km). A Borostyánút egyik szakasza látható a – Savaria romjainak feltárását az 1930-as években kezdő – Járdányi Paulovics István nevét viselő Romkertben is, ahol az évtizedek során felszínre került 1-4. századi maradványokat rom formájában konzerválták.

A város legújabb műemléke a Fő téren álló OTP Bank épületének üvegpadlóján keresztül látható: a hat méter széles, bazaltburkolatú Borostyánkőút Savaria belvárosát átszelő szakasza. Sosztarits Ottó '90-es évekbeli feltárásai nyomán itt nyílt lehetőség az előkerült ókori emlékek bemutatására. Most már bemutatóterem, nagyjából 1700-1800 évvel ezelőtt itt egy nyüzsgő város egyik útja volt, ami a déli városkaputól vezetett a Fórum felé. Az úthoz nyugat felől csatlakozik egy keskenyebb utca; a kereszteződésben megnyitott útburkolat alatt előtűnik a város szennyvízrendszerének egy csomópontja is. Az út insulákat választ el egymástól; a homlokzati falak vonalain túl lakó- és üzlethelyiségek sora húzódik. Az út mindkét oldalán téglapillérek által tartott árkádsor fedi a járdákat. Az egyik pilléren álló oszlop áttöri az üvegfalat és eredeti magasságában pompás korinthoszi oszlopfő tekint le ránk.

A római kori út megtekintését követően visszatértünk a városházába, ahol Keringer Zsolt irodavezető úrtól kaptunk részletes tájékoztatást az önkormányzat informatikai rendszeréről. Az előadás kezdetén a jelenlegi helyzetképről kaptunk információt: a közigazgatás átalakulásáról, ügyfélszolgálati rendszerről, illetve az ügytípusokról. Napjainkban az informatika helyzete az önkormányzatoknál nem kap kellő mértékű támogatást, ugyanis a költségvetésben elhagyható elemként szerepel, a képzések szinte megfizethetetlenek, az ügyintézők informatikai képzése pedig elenyésző. Ennek ellenére elmondható, hogy a fejlesztés csak az önkormányzatok elhatározásán múlik, mint ahogyan ez Szombathely esetében is látható. Továbbá az önkormányzatok támogatása nélkül a járási és egyéb új közigazgatási szervek zökkenőmentes indítása sem történhetett volna meg. Jelenleg is komoly szakmai támogatást biztosítanak a kormány- és járási hivataloknak.

Mindezek után az e területen várható jövőképet vizsgáltuk meg. Fontos a jó közigazgatás megteremtése, az együttműködés kialakítása a helyi közigazgatás szereplőivel, a szakmai koncepciók kidolgozása, a folyamatszabályozás megvalósítása, az információ- és adatbiztonság megteremtése, az ügyfélszolgálatok megteremtése és összehangolása, a Nemzeti Távközlési Gerinchálózat (NTG) kiszélesítése, a közhiteles adatbázisok és szolgáltatások kialakítása, a fejlesztési források összehangolása, a közigazgatási tudástár létrehozása, az üzemeltetési források megteremtése, a képzések és állami szolgáltatások elérhetőbbé tétele, a bürokrácia csökkentése, a fenntarthatóság megteremtése, valamint integrált és mobilitást biztosító rendszerek bevezetése.

A továbbiakban a térinformatika kialakításáról kaptunk tájékoztatást. Szombathelyen 1992. júniusában kötötték meg a szerződést és 1995. októberében került sor belterületi digitális földmérési alaptérkép-átadására. Kanyarodjunk vissza azonban a történet elejére. Első lépésként térinformatikai megállapításokra volt szükség a közmű üzemeltetőktől, minisztériumtól (FM), földhivataltól és a városi szolgáltatóktól. Ezt követően készültek el a műszaki alaptérképek. 1993. januárjában került sor a pályázat benyújtására (OMFB pályázat: Savaria GIS) és ugyanezen év márciusában kihirdették a nyerteseket. Szombathely önrésze a teljes költség fele volt. 1994-1995 között Térinformatikai műszaki alaprendszer fejlesztésére, 1995-1997 között közigazgatási rendszer kapcsolódás fejlesztésére került sor. Összegezve a projekt jelentősége elsősorban abban áll, hogy mindenki számára könnyen elérhetővé vált a város közmű és választási térképe, illetve egyszerűen megtalálhatóak a település fontosabb helyei, például vasútállomás, buszpályaudvar, egészségügyi intézmények, szálláshelyek, stb. Másodsorban a program részeként csak az ügyintézők számára további alkalmazások érhetőek el az X-Hivatal back office menüpontban, a teljesség igényével a következőkről van szó: fakataszter, ingatlankataszter, címregiszter és körzetkezelés. Adott alkalmazást csak az az ügyintéző láthatja, akinek jogosultsága van hozzá.

A következőkben Keringer Úr az informatikai rendszert az e- és m-önkormányzás tükrében mutatta be. Szombathely önkormányzati honlapjáról elmondható, hogy átlátható és könnyen megtalálható a keresett dolog. Manapság hivatali teendőink nagy részét nem kell személyesen intézni, mivel az internet világában otthon, egyszerűen és gyorsan meg tudjuk oldani azokat. A város jól felépített honlapja ehhez rengeteg segítséget nyújt. Az e-ügyintéző használatához a honlapon részletes tájékoztatót talál minden felhasználó. A gördülékenyebb intézés érdekében az ügyleírások menüpont alatt mindenki megtalálhatja, hogy adott problémával kihez kell fordulnia és ezt mikor teheti meg. Heti egy alkalommal a webkamerás ügyfélfogadást is igénybe vehetik a város lakói, ahol az ügyintézőnktől közvetlen módon kérhetnek felvilágosítást az alábbi témakörökben: adóügyek, szociális ügyek, építéshatósági ügyek és kereskedelmi ügyek.

Esküvő időpontjának kiválasztásához szintén segítséget nyújt a weblap. Az esküvői naptáron belül könnyedén lefoglalható a kívánt időpont, és csak az érvényesítéséhez kell befáradni személyesen az anyakönyvezetőhöz. Bizonyos esetekben szükséges a regisztráció, hogy adott alkalmazást használni lehessen, ilyen például az önkormányzat támogatási rendszere, amelyen belül egyedi kérelmeket is be lehet nyújtani.

Végül pedig megismerhettük az ISO menüponttal, amely Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala minőségpolitikáját mutatja be 8 pontban. Ennek érdekében bevezették, működtetik és folyamatosan fejlesztik az MSZ EN ISO 9001:2009 szerinti minőségügyi rendszert. Keringer Úr az előadását azzal zárta, hogy bemutatta, miért érdemes Szombathelyen élni. A város látképének szépsége és tisztasága már elsőre is megszeretteti magát az arra járóval. A nagy cégek jelenléte miatt vonzó a város a munkakeresőknek is. Sok sport- és kulturális rendezvény biztosítja az egész éves szórakozást, megemlíthetjük a Haladás focicsapat és a Falco kosárcsapat mérkőzéseit, illetve a Savaria karnevált, amely Szombathely legnagyobb rendezvénye, amely minden évben több tízezres tömeget vonz, zsúfolásig megtelnek az utcák és terek, mivel mindenki látni akarja a hagyományőrzőket, mutatványosokat, de legfőképpen a történelmi jelmezbe öltözött és a játékot vállaló helyi polgárokat.

Délután három óra magasságában, a volt szombathelyi főjegyző úrtól, Dr. Kaczmarski Jánostól hallhattunk Szombathely történelméről. Elbeszélését a város ókori szerepével kezdte, miként volt ez a kis település egy hatalmas birodalom (a Római Birodalom) része. Megalapítását a város kiváló fekvésé-

nek köszönhette, mivel itt haladt el a Pannónián átvezető fő kereskedelmi útvonal, a Borostyán út, mely közelsége ösztönözte a rómaiakat a városalapításra. Ókori nevét – Savaria – a városon átfolyó Gyöngyös-patak latin Sibaris megfelelőjéről kapta. Savaria Felső-Pannónia vallási központja lett, ebből kifolyólag palotája, fürdője és amfiteátruma is épült. Nem feledkezhetünk meg arról sem, – mondta büszkén a főjegyző úr – hogy itt született az ókori Európa egyik legnagyobb szentje, Szent Márton, aki később a galliai Tours püspöke lett. Nagyot lépve az időben elértünk 1407-hez, amikor Szombathely városi rangot kapott. Majdnem két évszázaddal később 1578-ban a vasvári káptalan átköltöztetése miatt Szombathely Vas vármegye székhelye lett. Mint megtudhattuk a város mai elnevezését a középkorban kapta, mégpedig azért, mert a városban szombati napokon tartották a hetivásárokat. Az idő folyamán a városnak számos örömteli és tragikus eseményt kellett megélnie, példaként említhetjük a nagy tűzvészt az 1600 évek végén, vagy az első majd a második világháború pusztító következményeit. Azonban nem csak negatívumokat kellett elszenvednie Szombathelynek: a város abban a nagy megtiszteltetésben részesülhetett, hogy 1991. augusztus 19-én Dr. Konkoly István püspök meghívására II. János Pál pápa a városba látogatott és szentmisét celebrált a repülőtéren. 2016-ban a tervezettek szerint Ferenc pápa is látogatást fog tenni Szent Márton püspök születésének 1700. évfordulója alkalmából.

A kirándulás második napján reggel a szombathelyi városháza házasságkötő termében – „Szombathely, a segítés városa" program keretében – egy újraélesztési oktatáson és gyakorlaton vehettünk részt. Elsőként egy oktatófilmet tekintettünk meg, amelyben az alapszintű újraélesztési technika ismeretének nélkülözhetetlenségére hívták fel a figyelmünket. Szombathely városának ismert sportolói és közéleti szereplői beszéltek arról, milyen fontos, hogy elsajátítsuk ennek technikáját, mivel bármikor szükségünk lehet erre a tudásra, amivel akár életet is mentettünk. A videót követően a mentőszolgálat szakemberének segítségével megbeszéltük a BLS (Basic Life Support) protokoll lépéseit, valamint azt, hogy hogyan kell segítséget kérni egy ilyen rendkívüli szituációban. Ezt követően AMBU babákon gyakorolhattuk az elméletben már megismerteket.

Első lépésként arról kell meggyőződnünk, hogy nem áll-e fenn olyan külső körülmény, ami ránk, illetve az ellátandó személyre súlyos veszélyt jelente. Amennyiben biztosítottuk a helyszínt, következhet az eszméletvizsgálat. Az összeesett ember hangos megszólításával – mi történt? segíthetek? – és vállainak megrázásával ellenőrizzük a beteg reakcióképességét,ha nem észlelünk semmiféle reakciót, kiáltsunk segítségért. Ezzel egyidejűleg szabadítsuk fel az ellátandó személy légútjait. Ennek módja, hogy egyik kezünket az illető homlokára, másik kezünket az álla alá helyezzük, majd fejét hátra hajtjuk, állát megemeljük. Következő lépésként meg kell vizsgálnunk, hogy észlelhető-e légzés. Ezt úgy tehetjük meg, hogy hajoljunk közel az illető személy arcához, fordítsuk fejünket a mellkasa felé, majd 10 másodpercen át vizsgáljuk meg a légzését a következők szerint: a légzőmozgások figyelésével (látom), a légzés hangjának hallgatásával (hallom), a kiáramló levegőnek arcunkon való érzékelésével (érzem). Amennyiben egyáltalán nem észlelünk légzést, feltételezhetjük a keringésleállását, ebben az esetben haladéktalanul szólítsuk fel a segítségünkre érkező személyt, hogy hívja a mentőket a 104-es telefonszámon, és mondja el, hogy újraélesztést már megkezdték, valamint ha a helyszínen elérhető, hozza a félautomata defibrillátort. Kezdjünk mellkaskompressziót az alábbiak szerint: helyezkedjünk el térdelve a segítségre szorult személy mellett, annak válla magasságában, ahonnan egyaránt elérhetjük a mellkast és a fejet; helyezzük egyik tenyerünk kéztői részét az illető mellkasának közepére, azaz a szegycsontjának alsó felére, ezt követően helyezzük másik tenyerünk kéztői részét a már mellkason lévő kezünkre. A mellkaskompressziót nyújtott könyökkel végezzük, a mellkasra 90 fokos szögben, a

mellkast körülbelül 5 cm mélyen nyomjuk le, majd minden kompresszió után engedjük fel anélkül, hogy közben elemelnénk kezünket a mellkasról. Üteme percenként kb. 100 legyen, 30 kompressziót követően, 2 rövid befúvás következik szájon át. A lélegeztetés kivitelezéséhez a fej hátrahajtásával és az áll előreemelésével szabadítsuk fel a légutakat. Fogjuk be a beteg orrát, vegyünk levegőt, szánkat illesszük a beteg szája köré, majd fújjuk be a levegőt. Fejünket oldalra fordítva ellenőrizzük a mellkas emelkedését. A továbbiakban 30:2 arányban végezzünk mellkaskompressziót, lehetőleg egészen addig, míg a szakszerű segítség megérkezik. Amennyiben több segélynyújtó van a helyszínen, a fáradtság megelőzése érdekében 2 percenként váltsuk egymást. Az oktatáson csatlakozott hozzánk dr. Gaál Róbert jegyző úr és Tóth Zoltán osztályvezető úr is. A maradandó emlékeken túl, fontos ismeretekkel gazdagodtunk a reanimációs képzés során.

## III.

Búcsút intve Szombathelynek délután két óra körül érkeztünk meg kirándulásunk következő állomására, a hűség városába, Sopronba. A főtéren álló városházához sétáltunk, ahol Brummer Krisztián Irodavezető Úr várta csapatunkat, aki a város képviselő-testületi tanácstermébe invitált bennünket. Itt beszélt nekünk magáról az épületről, arról, hogy a jelenlegi városháza helyén egy a mainál kisebb épület volt, ami már 1497 óta állt. A régi városháza közel négyszáz évig adott otthont köztisztviselőinek, ám az 1676-os nagy tűzvész – mint sok más épületet – jelentősen megrongálta. Miután a város vezetőinek megnövekedett száma miatt az épület alkalmatlanná vált feladatának ellátására, a közgyűlés 1889-ben rendeletet hozott egy új városháza építéséről. A pénzügyi alapok megteremtése után erre a millennium évében került sor, Hinträger Móric és Hinträger Károly tervei alapján. A történeti kitekintés után magáról a teremről is számos információt tudhattunk meg. A terem közepén egy hosszú pulpitus áll, amelynél a polgármester, a jegyző és az aljegyző helye található. Ahogy végignéztük a falakat díszítő festményeket, négy nagy címert vettünk észre, Brummer Úr elmondása szerint mindegyik mást és mást jelképez, például az egyik a művészeteket, a másik a tudományokat.

Betekintést nyerhettünk továbbá milyen az önkormányzat mindennapi működése és hogyan is zajlik egy-egy képviselő-testületi ülés, többek közt hogy milyen napirendi pontok kerülnek tárgyalásra. Azt is megtudtuk, hogy ahol mi helyet foglaltunk, ott általában melyik képviselő szokott ülni az üléseken. Mindemellett az is kiderült, hogy a terem karzatán a média és a kíváncsi városlakók számára biztosítják a részvétel lehetőségét, irodavezető úr megjegyezte, hogy számos alkalommal élnek e lehetőséggel a város aktív polgárai. Ezenkívül hallottunk még a Páneurópai piknikről is, amely Sopron közelében 1989. augusztus 19-én egy békedemonstráció volt, fontos előzménye az Európát kettéosztó vasfüggöny átvágásának. Minden évben augusztus 19-én emlékünnepet tartanak a határ megnyitásának helyén. 2013. augusztus 19-én volt az esemény 24. évfordulója, amelyet Sopronban nagy ünnepi megemlékezés keretében tartottak, ahol többek között Sopron polgármestere, Dr. Fodor Tamás mondott köszöntőt. Bizonyára még nagyobb lelkesedéssel várják az emberek 2014-et, amikor a jubileumi évfordulót ünnepelhetik.

Ezek után az épületben lévő levéltárat tekintettük meg, ahol Dr. Dominkovits Péter – 1993 óta levéltáros, majd főlevéltáros, 2011 júniusától igazgató – vezette be csoportunkat ott jártunkkor. A levéltárhoz vezető folyósón az üvegvitrinekben láthattuk a híres népszavazás emlékeit, melyen Sopron országunk mellett „fogadott hűséget” Röviden elmondta nekünk Irodavezető Úr a népszavazás történetét. 1921. december 8-án antant rendfenntartó kontingens érkezett Sopronba, hogy a Velencei szerződés értelmében népszavazás döntsön a város és szűkebb környéke sorsáról. A népszavazás előbb Sopronban történt meg, majd további nyolc falu voksolhatott hovatartozásáról (Fertőrákos,

Balf, Kópháza, Fertőboz, Nagycenk, Harka, Bánfalva és Ágfalva). Azt is megtudtuk, hogy született egy Népszavazási Szabályzat, amely tartalmazta a választójog alapvető feltételeit, például azok a nők és férfiak szavazhattak, akik már betöltötték a huszadik életévüket, illetve a népszavazási területen születtek, ott községi illetőséggel bírtak, vagy 1919. január elseje előtt a kérdéses területen állandó lakóhellyel rendelkeztek. A szavazás december 14-én tartották, a végeredményt pedig mindannyian tudjuk, a város elnyerte ezzel a leghűségesebb város címet (Civitas Fidelissima). A levéltár Sopron városának és Sopron vármegyének levéltári egyesítésekor jött létre 1950-ben. Az intézmény több elnevezést is viselt már az idők során: kezdetben Soproni Közlevéltár, 1952-től Soproni Állami Levéltár, majd 1968-tól Győr-Sopron Megyei 2. számú Levéltár elnevezéseket kapta. A "történelmi archívum" 1983. január 6-tól az újonnan létrehozott Levéltári Igazgatóság része volt és az elnevezése a Győr-Sopron Megyei Levéltári Igazgatóság Soproni Levéltára névre "hallgatott". 1993. január 1-jétől újra önállósodott, ekkor vette fel mai nevét. A szakmai felügyeletet a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Levéltári Osztálya és a Magyar Országos Levéltár látja el. A látogatás kapcsán megcsodálhattuk a levéltár méltán híres, díszes bejáratát, mely a régi városháza tanácstermének kapuja volt egykoron. Az első terem, a kutatóterem volt ugyanis a levéltárnak – hasonlóan az országos tendenciához – olyan kutatásra alkalmas terme, amely mindenki számára nyilvános, akár érdeklődő, akár szakmai szemmel kíván betekinteni a dokumentumok valamelyikébe. Ezután a raktárhelyiségekbe pillanthattunk be. A Hűség Városának levéltárában körülbelül 4000 darab 1526 előtti oklevél mellett 350 kódextöredék, 1480-tól vezetett telekkönyvek, 1535-től a választott képviselet és a városi tanács jegyzőkönyvei, 1617-től hagyatéki leltárak kötetei, illetve polgárkönyvek, örökbevallási jegyzőkönyvek, számadáskönyvek- melyek javarészt német nyelvűek- is megtalálhatóak. Fontos jelentőségűek a tanácsülési jegyzőkönyvek is. Ezekből a kötetekből nyomon követhető a település jog-hatóságából fakadó jogok gyakorlati alkalmazása. A városi polgárság jegyzőkönyvei szintén tanácsjegyzőkönyvekben rögzített írások. A közgyűléseken egyebek mellett a város egészét, vagy a lakosság egyes részét érintő ügyek kerültek napirendre, amelyekből megismerhető például az iskolai nevelés, oktatás. A gyűléseken döntöttek továbbá a napszámbérekről, a hús, a bor és a pékáru áráról, mesterségek árszabásairól, itt kerültek megvitatásra a város tisztaságával, tűzvédelmével, a járványos betegségek megelőzésének kérdései is. A jegyzőkönyvek a földesúri jog gyakorlását is ismertetik.

A városházával szemben lévő megyeházán is található egy levéltár. Itt az egykori törvényhatóság fennmaradt iratanyagainak néhány részletét ismerhettük meg. A helyiség kialakítása az 1738-as évben történt meg. Esterházy Pál főispán ebben az esztendőben rendelte el az archívum számára alkalmas helyiség létrehozását. A rendezési munkák 1741-ben indultak el. Az iratanyagot a törvényhatóság működésének megfelelően két nagy csoportra osztották: politikai/ közigazgatási iratok (16 fontosabbnak vélt tárgykörre bontották) és jogszolgáltatási iratok (117 fasciculusba rendezték). 1773-ban Dallos Márton másodaljegyző a levéltár "renoválását" kapta feladatul, aki a megyei törvényszék iratanyagát külön választotta a közgyűlési iratoktól, valamint a polgári- és büntető pereket szintén szétválogatta. A levéltár a következő évszázadokban több költözésen esett át, amelynek sajnálatos eredményeként több irat is megsemmisült, beleértve a háborúban elpusztult iratokat is. Végül 1922-ben költözött a jelenlegi helyére, a Sopronban székelő vármegyeházára. 1923-tól Sümeghy Dezső töltötte be a vármegye levéltárosa statust, aki az archívum anyagát ismét újra átrendezte, két nagy segédlet alapján: 1848 előtti feudális iratok, illetve az 1849 utáni polgári korszak iratai.

Brummer Krisztián és Dr. Dominkovits Péter igazgató úr látogatásunk alkalmából néhány híres soproni boszorkányperbe is beavatott minket. Az igazgató úr előadása közben megcsodálhattuk a bútorokat, a

festményeket, amelyek neves alkotók keze munkáját dicsérik, valamint az ablakokat, amelyeken a nemesi családok színes üvegmozaik címerei láthatóak.

A levéltári látogatást a Fő téren álló pinceétteremben, egy kellemes estebéddel zártuk, majd a Tűztorony felé vettük az irányt. A torony lábánál található az úgynevezett Hűségkapu, ami az 1921-es népszavazásnak állít emléket, amelyről már fentebb volt szó.

Már késő délutánra járt az idő, amikor felsétáltunk a tűztoronyba, ahonnan megtekintettük a város látképét. A tűztorony története egészen a középkorig nyúlik vissza, a torony alsó szögletes részét már a 13. század végén megépítették, a hengeres része a gótikus ablakokkal pedig a 14. század elejéről származik. A város jelképeként ismert, csodálatos körpanorámát nyújtó Tűztorony adott otthont a toronyőrnek, akinek nemcsak a tüzeket kellett figyelnie, hanem a közeledő ellenséget is. Jeleznie kellett továbbá, ha előkelő uraság közeledett a városkapuhoz, valamint azt is, ha idegen borszállítmány érkezett. A mai épület nem az első tűztorony, ugyanis az eredeti építmény 1676-ban porig égett, de szerencsére a város, a lelkes adakozóknak köszönhetően az újjáépítés mellett döntött, így ma is megcsodálhatjuk. A torony további jelentősége abban áll, hogy a torony melletti falon található a város jelképes kulcsa, arra emlékezvén, hogy 1377-ben Sopron megkapta a szabad királyi városi rangot. A Tűztorony nyújtotta élmények után megtekintettük a híres „Vasalóházat". Az épület jellegzetes vasaló formájáról kapta a nevét, és szintén a Fő tér közvetlen közelében helyezkedik el. Építésére a II. világháború után került sor, ekkor tárták fel a római kori Sopron Fórumát, amely jó két méterrel a mai utcaszint alatt található. Betekintést nyerhettünk a római világba az épület pincéjén keresztül, és megtekinthettük az itt található ereklyéket, a római kori kőtár darabjait, illetve a híres Borostyánkőút bizonyos szakaszát.

A pinceszint felett egy borbemutató terem áll, itt megkóstolhattunk két híres soproni bort is. Soproni városnézésünk zárásaként a Sörházdombi kilátóhoz mentünk fel, amely a 300 méter magas Sörház-dombon épült újjá 2006-ban.

## IV.

Kirándulásunk utolsó napjának célállomása a nyugati határhoz közeli Kőszeg városa volt. Megérkezésünk után egy rövid városnéző sétára indultunk. Kocsis Miklós Tanár Úr kérésére megtekintettük a helyiek körében Sgraffitós-ház néven ismert épületet, amelynek homlokzatán a következő feliratot olvashattuk: „Non est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei.". Tanár úr elmondta nekünk, hogy a felirat jelentése „Sem azé aki akarja, sem azé aki fut, hanem a könyörülő Istené.", valamint, hogy ezzel a mondattal kezdődik Ottlik Géza: Iskola a határon című ismert regényének első része, amely címében is az idézet egy részét viseli. A kötelező csoportképek elkészítése után a Tóth Pincészet felé vettük az irányt, ahol egy csapatépítéssel egybekötött borkóstolón vehettünk részt. A borkóstolóra velünk tartott dr. Gaál Róbert Szombathely MJV jegyzője, valamint Tóth Zoltán osztályvezető úr is. A házigazda a borok ismertetésén túl mesélt nekünk a pincészet létrejöttéről, a Tóth család életéről. A kellő mennyiségű ízletesebbnél ízletesebb borok elfogyasztása és a szombathelyi kollégáktól vett búcsú után fájó szívvel ugyan, de visszaindultunk Pécsre.

Ez úton is szeretnénk kifejezni köszönetünket a fentiekben megnevezett személyeknek, akik előadásaikkal és tanulságos történeteikkel feledhetetlenné tették számunkra ezt a három napot, valamint köszönjük Tilk Péter és Kocsis Miklós tanár uraknak, hogy megszervezték ezt a tanulmányi kirándulást és minket tiszteltek meg meghívásukkal.